

عنوان مقاله:

دیرینه شناسی گفتمان توکل در عرفان برمبنای نظریه های میشل فوکو

محل انتشار:

هفتمین همایش بین المللی مطالعات زبان و ادبیات در جهان اسلام (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

محمدریاض رئیسی - دانش آموخته دکترای زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان

عبدالغفور جهانپنده - دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار

خلاصه مقاله:

توکل یکی از اصطلاحات مهم عرفانی است و در شریعت و طریقت از اهمیت فراوانی برخوردار است. پژوهش حاضر با روش توصیفی- تحلیلی برمبنای نظریه های میشل فوکو، فیلسوف برجسته فرانسوی، پرسش های ذیل را مورد بررسی قرار می دهد: آیا می شود توکل را به مثابه یک گفتمان فوکویی در نظر گرفت؟ کارکرد روابط پیچیده قدرت در این گفتمان چگونه است؟ در دیرینه شناسی گفتمان توکل به کدام ایستمه (نظام دانایی) می رسیم؟ منظور فوکو از ایستمه، نظام دانایی، معرفت و قالبی کلی برای اندیشه است که یک یا چند گفتمان را در سیطره خود دارد. نتایج این پژوهش نشان می دهد که توکل به مثابه گفتمانی است که بیش از هر چیز، درون ایستمه جبر و اختیار قرار دارد. به عبارت دیگر، دیرینه شناسی گفتمان توکل در عرفان و تصوف ایرانی نشان می دهد که این گفتمان به صورت مستقیم و غیرمستقیم برآیند مسئله کهن جبر و اختیار و رهیافت های حاصل از آن است و سویه هایی کم فروغ از فاعلیت و عاملیت را در خود دارد.

کلمات کلیدی:

توکل، گفتمان، ایستمه، فوکو، عرفان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1554740>

